

ACC. NR. 2268

Landskap: SKÅNE

Upptecknat av: L. Långers

Härad: FROSTAD

Adress:

Socken: HURVA

Berättat av: Nils Srenssson

Uppteckningsår:

Född år i Hurva N:o 3

Uppteckningen rör

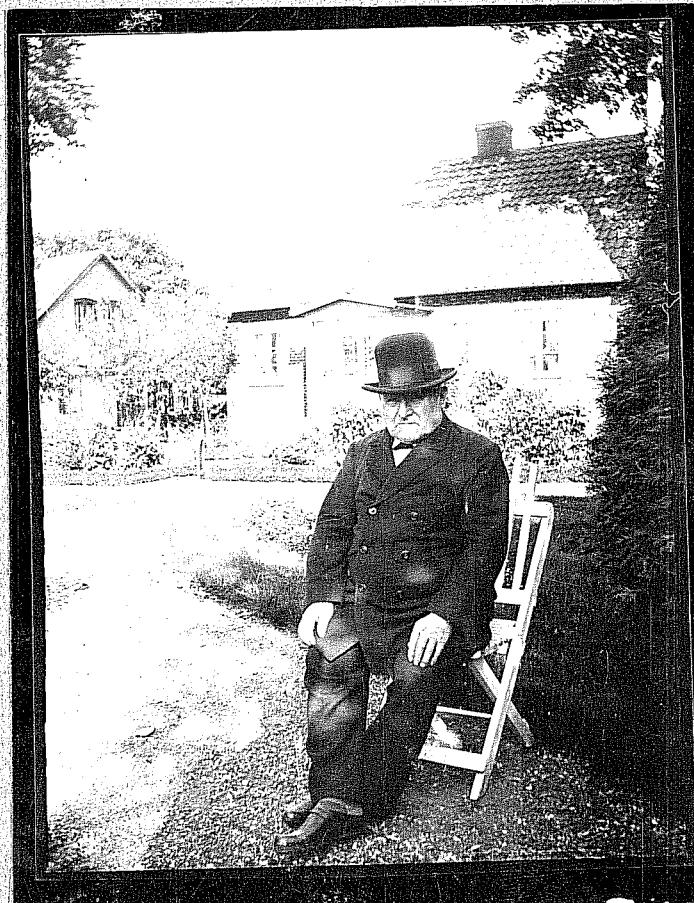
REGISTRERAD 31

31 sid

Skriv endast på denna sida!

2268.

I

Reprint
X1615013-4

NILS SVENSSON

HURVA

Landskap: Skåne Socken: Hurva

Fullständigt namn: Nils Svensson

Född den 1847 på Hurva s:e I
(gård eller by)

i Hurva s:n Förla h: d Skåne
(socken och landskap)

Yrke: Landshukare Bisyssla:

Bosatt å följande platser: Hurva i hela sin tid
(socken, landskap, tid)

Bor nu eget hus i närheten av Hurva järnvägsstation. Adr: Hurva
(gård eller by jämte postadress)

Faderns namn: Sven Nilsson född

Moderns namn: född

Sedan huru länge är släkten känd: a) fädernet? b) mödernet?

Närmare upplysningar om släkten:
(t. ex. inflyttning, yrken m. m.)

Sagesmannens barndom:
(el. upptecknarens)
(sysselsättning, syskon)

skolgång i Hurva

Läsning:

Läser f.m. Lunds Dagblad.
(böcker, tidningar m. m.)

Resor:

Har sagesmannen sina hågkomster efter vissa personer? Vilka?
(el. upptecknaren)

Deltagande i föreningslivet:

Förtroendeuppdrag:

Övriga upplysningar:

Död den

(år och dag)

Dessa uppgifter ha insänts av:

Ant. av

Ingermar Ingers

(namn och fullständig adress)

Tomegapsgatan 1 Lund år 1969

2268

Y. Tengro

Steine

Trotta h.

Huvud sv.

1929.

BÅRDSKOGSFRÄKTETS
FOLKLÖNNESBARKIV

M a r k n a d e r.

Sö.
Fasta huk
Gavle br

2268

Tippel. T. Tenges
Fors. Nils Persson

JUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Midsommarfesten i Rövarekulan
på greve Dela Gardies tid.

BRUNNENS
BOKFÖRSÄLJNING
STOCKHOLM

Landsvägstrafiken i forna tider.

S
Byalaget i Hurva.

KONGS UNIVERSITETS
FØRSTEHJEMESARKIV

Ur Hurva bys historia.

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMANNESARKIV

LUND
UNIVERSITETE
FOLKSHIGHOLMANSARKIV

Julfirandet i Hurva.

Rövarna i Rövarekulan. (Gudmuntorps s:u)

Di föreställde rövarna hade sitt bo inge i en kulle. Å Sägen om
rövare
där skolle vara en jarndör. Jo de jick så te, så skolle di i Rövarekulan.
jo röva å plyndra där po Mariannelónn. Där va väll hårt be-
fästad, menn i en rännesten där rev di hål. Menn där va en
pia såmm to imod dåmm. Menn när di komm ing, så skar honn hal-
sen au dåmm; di va sju. De ble så, att där blé en au dåmm. Så
själva gomman, såmm va mor te rövarna, å honn fick tankor po den
där pian å ville laga, så hann fick hinne te fästemö. Så sa
hann te moren, när hann hade faud pian mä i Rövarekulan: här e
denn, såmm har mördad alla hans bröra.

Honn hörde va dödsstraff di ville ålägga na. Di skolle ta
en tarm ud å spiga na ve itt trä å la na springa ront. Så komm
di te å seda, å honn läddes honn skolle löiska -en. Så sad honn
å pläckta å donas mä -en. Så begajna honn samma medel såmm ve
di andre å skar halsen au -en. Så va de slut me rövarna. Menn
vatt där ble au tjäringen, de hörde ja allri. - Denn kullen

liggor sydost ifrån dansebanan, en femti famna ifrån. Där va
stena omkring. *Förligt en annan variant var det en riga i läktrets
jord, som tillhördigjord rövana. Nam. av uppteknaren.*

2268 l.

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Om Pinedalen i Gudmuntorp m.m.

Denn väjen har man passerad många gånga. Då jick väjen Pinedalen.
nöre i Pinedalen. Di backana va stygga å branta, å isgádan ble
ligganes längre. Där va himst å komma när där va märrt. Di
ville ingbill pauga, ad där va rövare. - Lannsväjen e rättad
i min tid. Denn e åsse rättad här i byen. Där va tvau kröga
där komm bårt. Ja va en åtta, nie aur, när denn rätningen ble
ve Orop. De ble väl samtidit såmm här.

I Pinedalen där e Kångs tjilla. Där e såmm har åffrad i Offerkälla
Kångs tjilla i Pinedalen. Så rände där pauga när de va klart
å fiska åpp pångana. Menn de va får längor tidor sin. Ja här
ente hört nåd åffrane nu po di senaste femti auren.

2268 J.

LUNDs UNIVERSITETETS
FOLKMINNESARKIV

"Dansk tjilla" i Hurva.

Här e en tjilla, såmm di kallar "Dansk tjilla." Denn liggor "Dansk tjilla
itt sticke väster ud, imenn Honnsänga-väjen, ve en väj, såmm gaur
nör te nummer sextan.

Där e en dansk kåning harstypad i fälted, fondera di po. Där
va itt lägor.

"Dansk tjilla" är möjligent identisk med den i en beskrivning
över Frosta härad från 1747 omtalade "Dans kiälla."

Skane
Frata
Härva

2268

JUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4. M. T. J. Ingvar
Beg. Mts Svensson
Härva Mr. 3.

Drängars avlöning. (omkring 1860).

En ordentli dräng skolle ha stövla å en kostym å åttitre kronor - de e femm hondra dalor - å två skäppor pantåfflor satt å två skjortor, å itt ella två par häsor. Så va här häsegommor te å fårföda.

Drängars
avlöning.

Di fick bränna vatt di ville, ella sålde di. Menn här va
bränneri i varenda gaur.

Häsegomma eller häsekvinga: gumma som gick omkring i
gårdarna och förfotade strumpor.

K

2268

5.

EUDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Landsvägstrafiken i forna tider.

Här te Hårva di kallar "vångana" där va grindor, en här Grindpengar.

i Hårva å en ve Trölstårpa-väjen. Å alla väjfärane skolle
stänga grindorna. Där har ja vad mä å faud många pånga. Där
va en kångeli kurir, såmm komm - de va ingan Malmebanan va
kommen te Long; de va femtisex, så e ja född färtisju; så när
en va en femm, sex aur, så sprant ja där ve grinden. Så byttes
där skjuss; där jick årdor så där byttes hästa.

/ Så skolle här transpeteras krud astå. Då skolle där byttas Krut-
hästa. Nän gång tjördes de ner te Lilla-Harje tjärka, där
sattes de ing i tjärkan. Di fick ente gau me träskona ing i
tjärkan, di skolle gau po sack ing i tjärkan. Di hade-d i fjä-
ringa. Så jick de välle te Lannskröna. Ja tyckes de komm ifrau
Tärsebró. Där va många skjussa, så där va stora transpårtor
komm. De va möed strängt, å där skolle va länsman mä ve häst-
ombyten.

Landsvägstrafiken (forts.).

Jässjívaregauren har ligged östor åmm den nya skolan. Hurva
gästgivaregård.

Så brände den ner, så ble den flyttad här åpp po Granes ägor.

Där lau en stor länga å en håll-stall. Sin så när banan
byggdes (1866), så ble den byggd där den nu liggor. Då hade
di skuss-ombytte po jässjívaregauren. När di tjörde i söder, Gästgivare-
skjutsar.

så va nästa ombýtte i Long eller Dalby eller Tjävlinge. Å
i närr där va ombýtte i Hör å Hörby. När ja tjörde skjuss te
Hörby, så di meste boningsplassorna (näml. i Hörby), så va de Hörby
forna
halmtág å gammelt, utan tinghúsed (menn där bor en hanlare nu). utseende.

Å där va abetek, där lau en kringbyggd gaur me halmtág, skrytted
å illa byggd. - Di betalte tvau å femti ifrau Hårva å te Hörby
får tvau hästa. Här skolle vi tjöra, de vill si, ad de va håll- Håll-
skjutsar.
skjuss di skolle hålla. Där ifrau Halöse å Honnebarja, denn
gången di betalte skatten, så skolle di hid å betala hållskjuss-
pänga. Min far hade hondrafemti kronor åmm aured. Far hann hade
nommor tre. De va hela Hårva såmm hade hållskjuss.

Landsvägstrafiken.(forts.)

Nommor itt å nommor sju å nommor adortan di hade påst- Postskjuts.
skjuss. Denn komm tvåu gånga i vickan. Frå Jedinge, di komm
me påsten hid, så härifrau skolle di te Hörby me påsten, å
påstiljonen skolle gau te Hörby. En faseli stor väska. I
Hörby där va påstkontor. Så skolle denn gau te Krischánsta.
När di vre au väjen, så blauste hann i horned, så di skolle
va färia. De va en yppen vangn, å där va ente fjära i. Påsten
lau i en stor honda väska. En farli gråv hängelaus. Så jick
där spole övor.

Po senare tid så jick här gångbrevbärare. Så skolle vi
gau te Espinge å Böstabta å Strö.

Så iblann så lässa di, di hade lackad, å där va en fjär i.
De betydde de hasta, så skolle de astá i rapped.

Många gånga har ja kommed där fårbi ve Tappavitt. Där va Landsvägs-
brännevisudskänkning. De åpphörde när ja va en femtan, sextan
aur. Så va där itt i Fodarp, Pålmans kalla di ed.

LUND UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Landsvägstrafiken (forts.)

Så va där två i Jedinge. Där va Florins i Jedinge, de lau Landsvägs-
te vänstor, när en tjör imod Long. Så näre i dalen där va Maja,
å di va såmm hong å katt. Menn sin så ble där sämja; en sån
po de ena ställed å en dättor po de andra di ble övreens. Så
ble där par au dåmm åsse.

Har hann passérad Skinkeli ve Gommentårp? Där va en li; Landsvägs-
denn synes jo rätt svaur. Menn denn lien i Jedinge, denn va
möed, möed varre än såmm Skinkeli. Nu e denn udgravad. Denn jick
nordväst åmm den häre linjen. Där va farli å komma åpp, när där
va glatt. Där va en såmm hidde Parpärsen i Hårva; hann trädde
vantana po benen po ögen. Måtro di konne ente ha stora lass i-
hellor. Hovslageried va sämre åsse. Här komm jyngasmeor, di ha-
de hässko; så va här en del såmm smidde säl. Di satte brödda po
hästana. Där va jo sme vanlitvis i vart bysamhälle. Hästskor.

Di hade möed asane po väjana, får allting skolle sköttas me
hästa.

Slesviken 1907 Aug 18t. J. Grevet
Frösta ~~hus~~ Bl. av Nils Sverrsen
Flärra str. 2 Hörva nr 3
(Se sid 30)

Marknader.

Ack ja, te Hörby, menn där va bara tvau marknador åmm aured. Hörby
marknad.

Tjuge tusen männischor de va ente ovánlit i denn tiden. Färsta
törstan i juli de va såmmar-markad, å färsta törstan i oktobor
de va itt anned.

Åmm såmmaren då skolle alla lantmänn did å tjöba lia å basta-
reb å slibestena å va-stena. Å di såmm hade vävnador å så, så tå
di de did å sålde; såmma skolle sälja å andra skolle tjöba. Å
ull hade mor, så honn tå did å sålde. Vi hade rätt många faur.

De vara i tre da. Å dan före så komm där karesell-gångor å
slibestena å kardemagare. Kardemagare Kalbarj ifrau Long hann
skolle alltid ha loschi te vaurt (näml. på resan till Hörby). Å
åmm kvällana när hann komm, så skolle hann ha fillebónk. Så
skolle hann ha nykogta pantäfflor, så skolle drängen stau bag åmm
å skala pantäfflor. "Du tar väl bara sprocken potatis" sa hann.
Så kramma drängen dåmm, så di ble sprockna.

Va-sten, brynsten.

Skåne
Frosta
Horva

2268.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
10. *Jysk i Jyges
Bör. Sköld. Tveitsson
Horva M. 3*

Marknader. (forts.)

Nu den färste dan när di komm me sitt å ställde åpp,då
skolle vi ta himm-ifrå så ente reben va udsällda. Så kläckan fira
så va där faseli affär me reben. Di skolle vi ha å tjyra mä. Di
kommm ifrå Linderöd. A ja,där va jo mer än där i Linderöd. Reben
di såldes i snes. Ja kommor ente ihåg va di kåsta får snesen. Så
va där litta finare,di skolle va te hö-väla. En hö-väle va ador-
tan fajna lång.

Så dan ette va där hästakrämmare å tättra.

Då kalla's fjäringsmänner änna ifrå Horva å te Hörby; där
skolle di tjenstjöra. Di stal doktit,där va jo många tättra. Di
va precis liasåmm kardemagaren,di va stamm-kondor. Di visste sina
plassör å övornatta i bonaställen.

Vi va där allri mer än densåmme dan,vi få himm tidit. Så
många såmm konne,så skolle di te de dära marknadet. De va de
stårsta marknadet här va i Frosta härad. - Sin ble där Äsle
markad,menn de va ente nåd vidare.

Hörby
marknad.

Lh. leppt. av J. Ingvars
pluris.
leppt. år 1921.

2268.

LUND UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

II.

Marknader. (forts.)

Där va sju fastemarkador i fastan i Long. Påskamarkaded
de vande sista. Menn de bästa va i mid-fastan. Där va hästa
i tusental. Po hela Stortårjed där va hästa å änna ner te

Lunda
marknad.

Bärjens. Där va nätt å jämt passásche te å tjöra. Så va där
en stor pomp - ja tror där va kanske tvau - mitt po tårjed.

Där hade alla tatatrana sin plass där. Di krämma å levde å
svor. Sin komm di hid te Horva. De va farlit å ta imod de
dära packed. Di komm tie lass. Så ble di ovänner ingbýres.

Di skars å donas. - Va där ente manlia (näml. på gården de
besökte), så tvinga di se te vatt di ville, för å mad. De va
bäst te å lausa portana. Så bärja di: "Va e de får en där bor
inge? De va en faseli snäll beskédeli kvinga. Honn ga me dé
å dé. - Ah, ji me itt ben å lägga i grydan. Menn ajta se, så
mor ente skär se." - Menn rent ovánlit va de ente, ad tjäring-
orna di va varre drockna än mannen. Di talte åmm di bodde i
Skättljonga; å här va Bläntarp å Karaby. Här hade di

Sk. Uppf. av 2268
Jluna T. J. Ingars 12.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Marknader m.m. (forts.)

benämningen "Skättiljonga tatttra." Där va nerad ifrå
Simrishámn åsse. Där va nån där nere ifrå såmm hidde
Brolins.

Ja har vad en gång ve Tjiviks marknad. Där sau ja
tatttra. De e väll sexti aur sin, eller sextifemm. Sånt
färvänne där va me såddent svart, rälit fålk. I stärna
där jick de sämre får tattrana, får där va mer polisbe-
vagnning. Menn po lannbo-marknadorna där va de farlit me
sanna.

Brolin: en tattaresläkt från Abekås fiskeläge i
Vemmenhögs härad.

Marknader.
Tattare.

K

13.

2268

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kortspel.

Ja va mä sämm paug å "sala hypen". De spela di, när di byggde Kort-spel.
banan. Då spela ja me arbétarna.

Ella spela di nåd spel di kalla får "dobb".

"Kasin" de spelas möed. (2 eller 4, högst 6 spelare).

"Tälva" denn kann spelas po flere vis.

Här va itt sämm hidde "Knack-spel"; de har ja vad mä.

"Akschon" å "Jorden ront" di har kommed te po di senaste tjuge
auren; menn di e di styggaste spelen här fings.

"Kille" de e rätt gammelt.

"Priffe" de tytte ja va trevlit å lära.

Karol N

2268 14.

med S. Tjärn

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Frosta

Berat av Mikael Grönqvist

Härva 1929

1847 Härva N:o 3

Bakning till julen m.m.

Di hade alltid te julana - di skolle baga så färfärlit
då - där skolle va sursött brö å vanlit gråvbrö å kavringa.

Di hade klenor te själva högtiden, menn di hade ente så
många sårtors kagor såmm nu.

Säcknens di fattie di komm ikring å skolle ha brö. Di
fick tjytt å en fin kaga brö å itt par kavringa.

Bakning
till julen.

Välgörenhet.

Jyds d. Ingels

15.

2268

FORS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

perc. Nils Wennson. Hinva m.

j1847.

Skåne
Fresta
Hinva

Staffansridning.

Ja hörde mina färällra di talte åmm ed. Där va kara, å där Staffans-
ridning.
va flickor, såmm va klädda te manlia. Di hörde övor hela byen.

Då lå jo byen i en klönga. Så sjång di; där va en sång, såmm me-
fyllde. De e ejentelien bara såmm fårfädren talte åmm. - Di
fick hästana po plassorna där di va. Så re di ing po gaurana.

Olle Skäne
In Harva
U. Frata

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

16.

2268

Juldanser, frimåndag m.m.

Menn därras jul-dansor har ja fullkomlit minne på. Di
dansa ente då såmm nu. Då hade di frimånda dan ette. Nu
hade di an-da jul å nyårsdå å trettenedan; å så hade di fri-
månda dan därpå. Å di hade i första tidorna - så brände di
i vartenda ställe - så hade drängen två skäppor satta. Så
brände di, så hade di brännevin där. Så när di hade frimånda,
så sad di å spela kårt. Sin när kläckan ble fira, så tå di
fruentömmorna mä se. Så dansa di denn kvällen åsse. Di jick
ifrau én gaur å te en án gaur. Så skolle di té itt anned
ställe å hålla frimånda.

Å Marie tjärkegång hade di dans åsse. Menn onnor fastan
då fick ente såddent existera. Så jick de te påsk. Di dansa
an-da påsk.

Utg. av P Ingels
Ber. av Nils Sandström
Harva N:o 3
Juldanser.
frimåndag m.m.

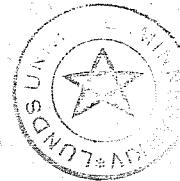
Skäne
Frosta föd LUNDSS UNIVERSITETS
Karta s. 82 FOLKMINNESARKIV
Trettondagsstjärnan.

17.

Yngt I. Ingess
Bergslags
2268 Härnösand
Härnösand

Menn trettedan jick di me stjarnan. Di har vad många Trettondags-
stjärnan.

gånga inge te vaurt. Di sjong rätt bra. Di komm tilit åmm mar-
nana å sent åmm kvällana. Di hade tänt i stjarnan. Där va pappor
udanpo å lyse inge i. Di tre vise männen va åppritada po de där
pappored. Di hade sina lyckynskningor i den däre sången. Di va
vanlitvis här ude ifrau stan, ifrau Long. Så fick di jus å sánnt
dära. Di fick jarna jus, får di tytte di va välkomna. Di fick
brännevin å mad å allt sådant, menn ja hörde di fylla se allri,
å di åppträdde schangtilt. Di for åstá långa väja. Di va tvau i
sällskáb; ja tror nån gång va där tre. Når barn sau di komm me
stjarnan, så skolle di springa bagette å lyss. Stjarnan va så
här stor, så va där snudor, å så va där bildor: Jongfru Maria å
di vise mannen å Häródes. Så va di maulada. Jo denn va rätt
stor, dendäre. Å såmm hann sjång, så sto hann å tå po di däre.
taggana, så stjarnan jick ront.

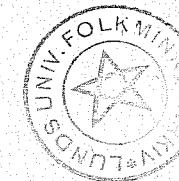
/8.

2268

Trettondagsstjärnan. (forts.)

Ente så långt härifrau, i Tängelsaus, där va en di kalla Trettondags-
stjärnan.
Röe-Pär. Denn hann jick omkring me stjarnan. Hann va röhåurad
å sådant, så sa dy de va Röe-Pär ifrau Tängelsaus.

Di ynska dåmm en go helj å sådant. "Husfáðor, husmóðor, vare
glada till sinns" minns ja där sto.

2268/9.

UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Majsjungning.

Å fäste maj då jick di åsse å sjång å satte gröna kvista
övor ingångs-dören. Di däre majsångorna fortsatte di här me
länge. Ette va ja vill minnas, så va där au båda tjönen, men di
va mest manlia. Di fick ägg å allt möjelit. Så skolle di ha en
fest dan därpå.

Maj-
sjungning.

De skolle va så de skolle räcknas te fäste maj, men de va po
natten. Di vänta på di skolle komma, så di hade reda po dåmm. Di
hörde övor så många såmm di konne. De skolle va en hedor att di
komm. De skolle va liasåmm en hedor me de besöked åsse. Di stäm-
de i allmänt. Den däre visan komm aur ette aur. Di konne maj-
visan allmänt. Ja ved di sjong: "Vi sätter maj i ert tak". -
Ella så hörde mann näck po sådant. Sin ja ble en tie, tål aur, sin
tror ja ente di jick ikring. De e styvt sjutti aur sin.

Där va inged ställe, utan di fick. Va där nåd sådära vrångt, så
jick di ente did.

Midsommarfesten i Rövarekulan.

Di skolle spela å dansa omkring majstången. Ella skolle Midsommar.

di te nân skogsmark. Te Rövarekulan. Ja va där såmm paug. Där
va så skönt i Rövarekulan i greve Dela Gárdis tid. Där va
springvann å gånga å itt barkahus. Så dansa di näre i själva
dalen. Där va majstång. Springvanned de jick en fira alna
höjt. Så va där nân såmm sa: Här kommor greve Dela Gardi!
Så va där nân såmm tacka, får de greven va så vänli så hann
äpplat plassen. Så tå greven hatten au, så re hann ijenn.
Pontus dela Gardi. Å den däre greven va en möed hyggeli kar.

De va bara sådära missåmmar. Då skolle nästan alla did.

Di dansa po gräsed. Nu e där fina banor å såddent. Då hade di
vanlia spelemän bara. Te disse häre bon-dansorna va där bara
en, menn här va tvau. Där komm en gruveli hob männischor. Di
dansa vals å pålka å masyrka. Där tror ja ente di dansa kadrill
de ja minns, menn de skolle di alltid ha po dansorna här.

Rövarekulan: den med bokskog bevuxna dalgången kring Brå-ån
i Gudmuntors s:n.

N
2268. 61.

ZUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Midsommarfesten i Rövarekulan. (forts.)

(Menn pålkska de de den mest ansträngane dansen ja har Midsommar.
sitt, menn kadrillen va den nättaste).

De va fritt. Menn di tå åpp spelemanspänga. Så fick di
ji, samm hade lyst. Nän ga en tjugefemm-öring å nän en tie-
öring. Där va många hondra männischor. Så ville di ji nåd,
så ble där näck avlöning te spelemännan.

Majstången kom näck allri te å stau mer än precis denn
dan. Sin så va där ente dans.

R

2268 22.

KUNGSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När Hurva lydde under Skarhult.

Här ha di jort hoveri te Skarholt. De va längt för min
tid di jore hoveri. Di ble komdérada ifrau Skarholt. Di hade
sina skifte då; di skolle di hogga å hösta å tjöra ing å tjöra
jössel. Där va lafod å spektór, samm jick å ärna. Å där skolle
tvau gau ifrau byen värs én vicka - di skolle gau å vöjta å
bära ud jysselen po en bärebör. Å di skolle hogga bränne, å di
skolle täska. Så ble där båad en tropp. Där va tjugefira mann
po logan, samm skolle täska. Så va där tvau, samm skolle lägga
framm po bægge sior. Så va där en sats, samm välte au galed. Så
jick där tvau me riva, en ve var sia, å skolle jämma -d. Där va
en samm skolle gau å hålla reda, så di skolle täska rent.

Vanlitvis så for di frå himmed ve firatiden. Så komm di
himm ve sextiden (alltså på kvällen). Då når di slo i márna,
då for di astá, så di bärja så fort di konne. Då skolle di tosa,
så di ville va varst alla. Så skreg di: "Va ente får rädd åmm
poggorna."

Hoveri-
arbete.

L
JJ.

2268

JORDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Hurva frigöres ifrån Skarhult.

Kal Johánn hade Skarholt. Så sålde hann ed te Pugatage i Tjöppenhamn. Så Julius Sverin å greve Rävenklo, di tjöppte-d. Nu delte di tvau gosseed, så Pugerop fick Horva å Böstäfta, menn så komm där en del å höra te Skarholt. Så såldes Horva te bönnorna. Å Hällemby å Horva fick betala tjöpeskillingen te Pugerop. De skolle betalas i danska spésche-dalra. Far hann ga tjugeitt tusen dalor (3500 kr.) Ja mings när far skolle betala den förste tärminen. Hann hade knöded pängana i en handúg ella sarvett. Tvau gånga po aured skolle di betala räntepånga.

Här ble mätning - denn va po femtiitt, å färtinie fick var å en sitt va di skolle ha. Så slutlien sögte di hybetek.

Efter Carl XIV Johans död såldes Skarhults gods till handelshuset Puggaard i Köpenhamn. Kort därefter köptes det av baron v. Schwerin och greve Reventlow (uttalas av allmogen Rävenklo). De delade godset, så att baron Schwerin fick den västra delen med Skarhult som huvudgård och greve Reventlow den östra med Pugerup som huvudgård. Ifrån Pugerup såldes Hurva by till de där bosatta bönderna. - Upptecknarens anm.

Carl XIV
Johan
säljer
Skarhult.

Hurva
friköpes.

R

24. 2268

GÖTEBORGS UNIVERSITETS
POLIKLINIKENS ARKIV

Hurva fälad.

Di drev kreaturen åpp po fäladen. Där va en elleva hondra tynnelånn. Di jick där får sammaren. Där va stängsel. Å te den fäste maj skolle di gå ikring å laga järsgåren å såddent.

Di hade var sina märke. Änna te jäss, så hade di sina märke.

Di klipptes i simm-tåuen. Å svin å koer di hade märke i örnen.

Så när Horva ble sålt, så va de meningen di skolle böjt en plattgaur där. Menn de va får drygt å odla. Sin ble de skiftad å sålt.

Hurva fälad, som var gemensam betesmark för hela byn, upptog sydöstra delen av Hurva ägor. När Hurva såldes ifrån Skarhult, var det meningen att här skulle byggas en s.k. plattgård (stor utgård) men detta blev aldrig verkställt, som ovan är nämnt. I stället blev fäladen såld i mindre lotter, som uppodlades och byggdes av bönder. Av invånarna i Hurva by kallades dessa för "fälas-boa", men denna benämning blev icke omtyckt.

8)

25.

2268

JÄRNLÄNS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Byalaget i Hurva.

Där lå stena utanåmm tjärregåren (där e tjärregåren ud-
vidgad nu; där va rekti mur omkring, tätt ve tjärkan). Di lau
i en ronning. Där skolle så kallad byamännen seda po var sin.

Byalaget
i Hurva.

Byamännens
samlingsplats.

Här e ett horn inú di kollar får byahorn. Där jick allri Byahornet.
nån årdor, utan va de nänting, så va de te å tuda i horned. Å
dröjde di en timme, så skolle di plikta ett stob brännevin ellor Samman-
trettisju öre. Dedära skolle ållormannen ha åmm-hann. Ble di
fårsénada å hade laglit fårfäll, så va di fria, men så sannt di
va himma, så skolle di komma.

Di kalla den får byamänns samlingsplass. Inge mitt i där Byamänns
samlingsplats. va en sten te ållormannen. Där va nåck en tie, tål stycken. Di
va rätt stora, de jick nåck ann å seda å vila po dämm.

Så snart såmm ad'én bårja å skolle hogga gräs, så blåstes Gräshöst.
m. m.
där. Så skolle di överlägga. Å lia dant me sådd å höst; så
skolle di se åmm säen va mogen, så fick di onnorhanla åmm de.

Å ållormannen skolle skaffa itt fad tjära. Så skolle di Tjära
dela denn. Di hade ingen án vangnsmärja. Så ble där tudad, när anskaffas.
tjäran va kommen. Där va jynga, såmm tjörde omkring me tjäran.

Ve illsvåda så skolle di tuda. Så skolle di ha brannhága Eldsvåda.
mä se. Så skolle di gau omkring å se i skorsténa.

Å när där skolle släppas kreaturen po bede, så blåstes där
i de dära horned.

Så e här itt soldattärp såmm e ud-arrenderad; di arrendo-
pängana ska delas ud. I allt e där tie å itt halt tynnelánn
såmm e udarrenderada (Nämlichen av byens samfällida ägor), å di
arrendopängana ska delas ud, Å grustäkten å lertäkten e udar-
renderada. Å de arrendod ska tas åpp.

Å den fäste maj hade di alltid majfest. Så va där åmmbýte
po ållormann. De har di inú vart aur den fäste maj. De e hos
denn, såmm avgår. Menn här e de så ställt, så nommor åtta å tie

Arrende fr.
byns sam-
fälligheter.

Äldermans-
gille 1 maj.

Brannháge, brandhake, redskap varmed man drar ut lösöre ur
brinnande hus.

3
27. 2268

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

e ente mä po di däre ållormans-jillen. Di faur pängana men bler Åldermans-
gille.
ente anmódada å komma po festen. Åtta å tie di e ente närvárande
po den gronn,ad di vill ente själv bjuda. Men di e berättiada i
delningen au va där ingkommor i arréndo.

De e ente mer än itt aur di innehåar den där befattningen.

Sådana jille kann gå lös po minst tre,fira hondra kronor. Där e
tjugetvau såmm tillhör,men i aur va där ing imod femti. Där va
flere så kallad hedors-jästor.

Vanlitvis kommor di två ellor tre, senast tre vanlitvis. Å
alla arrendatöror ska infria sina arrendo i fårvág. Så jör di
åpp affärorna å ropar åpp var å en.

Di faur möed fint,så di kann ente ställa åpp itt bröllop fi-
nare. Möed fin supé. Spedekaga å tåddi.

Nu den siste gången så va ja bjuden did - skönt ja ente längor
har mä -ed å jöra,men de va po de ställed ja hade hatt,ja va så
kallad hedors-jäst. Där va en femti pärsonor,där va goa vänner te

4
2268 LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

di andre, såmm va ingbjudna. Där va nân hoggare te å syppa. Där Åldermans-
gille.
va en tie styckor, såmm tå vars tie jóga.

Sin, när där bler räcknad, så kommor täddiglasen. Så sätter di se
te å spela kårt. Vi va många bor. Nân spela priffe. Ja va mä i
priffelaged. Å nân spela "tjugeitt" å "jorden ront"; de e stygga
spel.

Når den ene nu avgáur, så tar den andre imod horn å lauda. Nu
går där skriftli årdor omkring.

Å när de e snöskötning, så väljes där särskilt, såmm ska stau Snö-
skötning.
får ded. Därest di ente sködor ded, så bler di åtalada å faur böta.

Nu e här tvau snöfogda, så gaur de meed hastiare di faur väjen klar.

Di väljes antingen po ållormans-jilled eller åsse po kommunalstäm-
man i oktobor. Nu po senare aur har de vad po oktobor-stämman.

Fjärdingsmans-sysslan.

Å fjäringsmansyslan denn jick åsse po skifte. De övorfördes Fjärdings-
mans-
ifrau en å te en án. De va itt ella tvau aur di hade-d. sysslan.

(Var sysslan avlönad?) - De va den ente, udan den jick ikring.

Menn de har existerad me avlöningen i ja kann jarna si femti aur.

Di ble ingvalda po en stämma. Å konne di ente skriva, så ble di
ente ann-tana au länsmannen.

Hann skolle skaffa ingkvartering å va närvárande ve krud-
transpårtor å vägsýnor. Å ve ingkvarteringeror så skolle hann ji
till tjänna här många manskáp där skolle te ded å ded ställed.
Kronebarjana di maschéra änna ifrau Smaulann. Å fjäringsmänner
föllde befälhavaren å ga beské po bynamnen.

2268

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

30.

Nils Svensson,

Hurva.

F.d. lantbrukaren Nils Svensson i Hurva är född 1847 å Hurva n:r 3. Fadern hette Sven Nilsson. Själv har Nils Svensson i många år brukat fädernegården men bor nu i närheten av Hurva järnvägsstation. Han har aldrig varit gift.

Det var kantor Alfred Persson i Hurva, som förmedlade bekantskapen med Nils Svensson, och det är alltså dennes förtjänst att jag lärde känna en så förträfflig sagesman, som är en av dem, som upptecknaren med särskild tacksamhet vill minnas.

Genom Hurva by framgår den gamla landsvägen till Hörby och Stockholm, den s.k. "kroneväjen". Nils Svensson hade åtskilligt att berätta om den forna landsvägstrafiken - före tillkomsten av stambanan - ävensom om marknadsresorna till Hörby och Lund.

Angående språkformen i uppteckningarna må anmärkas, att Nils Svensson, som är ganska beläst i böcker och tidningar, icke undgått att taga intryck av skriftspråket.

31.

2268

Register.

Söd. 1 D. Sägen om Rövarekulan.

- # 2 G. "Dansk tjilla" i Hurva.
- # 3 Pinedalen i Gudmuntorp.
- 4 K. Drängars avlöning omkr. 1860.
- 5 Landsvägstrafiken i forna tider.
- 6 Marknader i Hörby och Lund m.m.
- 7 Tattare.
- 8 Kortspel.
- 9 N. Jul: Bakning till julen m.m.
- 10 Juldanser, frimåndag m.m.
- 11 Staffansritt.
- " 12 Trettondagsstjärnan.
- " 13 Majsjungning.
- 4 14 Midsommar.

R. Ur Hurva bys historia:

22	När Hurva lydde under Skarhult.
23	Hurva frigöres från Skarhult.
23	Hurva fälad.
24.	
25.	S. Byalaget i Hurva:
25.	Byamännens samlingsplats.
25	Byahornet.
25	Sammankomster.
26	Eldsvådor.
26	Arrende från samfälligheter
26	Äldermansgille.
28	Snöskottning.
29.	Fjärdingsmanssysslan.